

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2025-266

12.3.2025

Tryg Forsikring NUF

Motorvogn

Opphør av bilforsikring – manglende betaling av premie? – erstatning for TFF gebyr og advokatkostander.

Sikrede tegnet forsikring for person/varebil med virkning fra 21.6.21. Den 16.11.22 ble det sendt faktura for perioden 21.12.22 til 20.6.23 med betalingsfrist 21.12.22. Premiekravet ble betalt i sin helhet 8.12.22. Den 9.1.23 sendte foretaket en bekreftelse på at sikrede tegnet en innboforsikring. Samme dag ble det utstedt en faktura som gjaldt "forsikringspremie for endring" for avtaleperioden 9.1.23 til 20.6.23. Fakturaen hadde samme avtalenummer som bilforsikringen. Da denne fakturaen ikke ble betalt til forfall, sendte foretaket to purringer. Den 26.4.23 sendte foretaket et brev hvor det fremgikk at forsikringsavtalen ville opphøre 29.5.23 dersom ikke varslet krav ble betalt innen oppgitt betalingsfrist. Hele forsikringsavtalen gikk deretter til opphør på varslet dato. Da kjøretøyet stod uten forsikring, ble sikrede ilagt et gebyr fra Trafikksforsikringsforeningen for hver dag kjøretøyet fremstod uforsikret. Sikrede døde den 2.12.23 og hennes dødsbo fremmet etter dette klage mot foretaket for dekning av gebyr ilagt av Trafikksforsikringsforeningen. Foretaket fastholdt at avtalen var gyldig avsluttet etter reglene i forsikringsavtaleloven. Nemnda kom til at da sikrede hadde betalt premie for bilforsikringen, var denne premien ikke misligholdt, og mislighold av premie knyttet til et annet forsikringsprodukt kunne ikke "smitte" over på det produktet som var betalt. Nemnda kom videre til at foretaket etter dette var ansvarlig for sikredes tap som følge av uberettiget oppsigelse, herunder trafikksforsikringsgebyret og kostnader til advokat.

Saksfremstilling

Saken gjelder krav om dekning for gebyr.

Sikrede tegnet forsikring for person-/varebil med virkning fra 21.6.21. Foretaket sendte 16.11.22 faktura for perioden 21.12.22 til 20.6.23 med betalingsfrist 21.12.22. Sikrede betalte 8.12.22 premiekravet i sin helhet.

Foretaket sendte 9.1.23 en bekreftelse på at sikrede hadde valgt å foreta endringer i avtalen. Foretaket ga en oversikt over forsikringen som var valgt, en innbodekning, hvor det var angitt adresse og pris, og at det gjaldt "hjem".

Samme dag ble det utstedt en faktura som gjaldt "forsikringspremie for endring". Avtaleperioden var 9.1.23 til 20.6.23 og premiekravet var på kr 530,40. Fakturaen gjaldt samme avtalenummer som for bilforsikringen.

Da denne fakturaen ikke ble betalt til forfall, sendte foretaket førstegangspurring den 27.2.23 og senere andregangspurring den 14.3.23. Det fremgikk av den siste purringen at forsikringen ville opphøre dersom premien ikke ble betalt innen den oppgitte fristen 28.3.23.

Foretaket sendte 26.4.23 et brev hvor det fremgikk at forsikringsavtalen ville opphøre 29.5.23 dersom ikke varslet krav ble betalt innen oppgitt betalingsfrist. Avtalen opphørte på varslet dato.

Da kjøretøyet var uforsikret, ble sikrede ilagt et gebyr fra Trafikksforsikringsforeningen for hver dag kjøretøyet fremstod uforsikret. Ut fra sakens dokumenter opphørte den uforsikrede perioden da kjøretøyet ble solgt i november 2023.

Sikrede døde i starten av desember 2023. Dødsboet fremmet etter dette krav mot foretaket for dekning av påløpte gebyr som følge av at forsikringsavtalen for kjøretøyet ikke ble avsluttet korrekt.

Foretaket fastholdt at det hadde fulgt gjeldende regler for opphør av forsikringsavtaler.

Sikrede anfører at bilforsikringen ikke ble lovlig og gyldig avsluttet. Opphøret er ikke i tråd med fal. § 5-2. Av den grunn må foretaket bære ansvaret for det gebyr som er påløpt, jf. også profesjonsansvaret etter fal. § 1-5, jf. § 21-2, i tillegg til advokatutgifter i saken. Sikrede var i kontakt med foretaket våren 2023 og fikk da opplyst at endringsfakturaen berodde på en misforståelse, og foretaket lovet da at det skulle ordne opp i dette. Dette noterte sikrede også ned på papirfakturaen for hånd. Dette var altså en samtale som fant sted kort tid etter at det ble sendt ut varsel om opphør. I mangel av andre holdepunkter så må det legges til grunn at det som fremkom i samtalen tilsidesetter varsel om opphør av forsikringen som var sendt ut kort tid før samtalen. Den ubetalte fakturaen er uansett benevnt "Forsikringspremie for endring". Dette må anses som en tilleggspremie, noe som ikke anses tvilsomt ut fra sammenhengen og beløpets størrelse. Manglende betaling av slik tilleggspremie skal ikke "smitte over på" øvrige dekninger og føre til bortfall av forsikringsavtalen, jf. forarbeidene til fal. § 5-2.

Forsikringsforetaket anfører at forsikringsavtalen er gyldig opphørt. Ordlyden i fal. § 5-2 tilsier at dersom hele eller deler av premien ikke er betalt, kan avtalen gå til opphør så lenge foretaket varslor om dette. Ordlyden tilsier ikke at det må differensieres mellom premiekrav som oppstår som følge av at det gjøres endringer på forsikringsavtalen. En endring på en forsikringsavtale som utløser en høyere premie vil være en del av "premien", jf. fal. § 5-2. Utdraget fra NOU 1987:24 på s. 110 som det vises til i klagen, har ikke direkte forankring i ordlyden. Etter alminnelig rettskildelære har en NOU begrenset vekt. I tillegg er uttalelsen gammel og synes ikke å ha hatt betydning i gjeldende rett. En slik forståelse av ordlyden har støtte i nemndspraksis, jf. FinKN 2022-959. Sikrede endret forsikringsavtalen, og premiekravet er dermed en del av den allerede eksisterende avtalen, hvor det tidligere var tegnet dekning for personbil. Utestående faktura var dermed en del av det totale premiekravet for forsikringsperioden 9.1.23–20.6.23. Foretaket sendte andregangsgangspurring 14.3.23 der det fremgikk at forsikringen ville gå til opphør dersom utestående premie ikke ble betalt. Det stod videre at det ville påløpe gebyr for uforsikret kjøretøy. Betalingsfristen var 14 dager. Betalingsvarselet oppfyller dermed de krav som følger av forsikringsavtaleloven § 5-2.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig for gebyr fordi kjøretøyet var uforsikret.

Sikrede anfører at forsikringen ikke var sagt opp i samsvar med fal. § 5-1, jf. fal. § 5-2.

For at forsikringsforetaket skal kunne si opp forsikringsavtalen på grunn av manglende premiebetaling, må det sende premievarsel i henhold til forsikringsavtaleloven (fal.) §§ 5-1 og 5-2. Det første premievarselet må sendes med betalingsfrist på minst én måned, jf. fal. § 5-1. Er ikke premien betalt ved utløpet av betalingsfristen etter fal. § 5-1, må foretaket sende et nytt premievarsel med minst 14 dagers betalingsfrist fra avsendelsen, jf. fal. § 5-2. Varselet må klart

angi at forsikringen opphører om ikke premien er innbetalt innen betalingsfristen.

Partene synes å være enig i at foretaket kunne si opp innboforsikringen. Spørsmålet er om foretaket også kunne si opp bilforsikringen. Foretaket anfører at utestående faktura var en del av det totale premiekravet for forsikringsperioden 9.1.23–20.6.23, altså at faktura som ble utsendt 9.1.23 omfattet både innbo og kjøretøyforsikring, ettersom innbodekningen ble tegnet på samme avtalenummer.

Avtalen for bilforsikringen ble betalt i sin helhet i desember 2022, før betalingsfristen oppgitt i utstedt faktura var utløpt. Nemnda forstår det videre slik at endringen på avtalen, herunder at innboforsikring ble lagt til på den opprinnelige avtalen, ble gjort etter utløp av betalingsfristen på bilforsikringen. Foretaket sendte ut ny faktura for endringen i januar 2023.

Fal. § 5-2 angir at "premien" ikke må være betalt innen utløpet av betalingsfristen. Premien er "det vederlag forsikringstakeren betaler for den dekningen foretaket gir etter forsikringsavtalen", jf. Bull, Wilhelmsen Forsikringsrett 2024 s. 229. Her foreligger det to forsikringsavtaler; én for bil og én for innbo. Det at de står sammen i én faktura, og det at foretaket gir den nye avtalen samme avtalenummer som den allerede eksisterende avtalen, endrer ikke dette. Hvis foretaket samler flere typer forsikringer i ett avtalenummer, må premien deles opp slik den fremgår av premieoversikten på den enkelte type forsikring, jf. også NOU 1987:24 på s. 110, som riktignok gjelder forholdet mellom ordinær premie og tilleggspremie:

Utvalget foreslår ingen særregel for forsinket betaling av tilleggspremie i forsikringstiden. Tilleggspremien kan skyldes at forsikringstakeren har ønsket å øke forsikringsbeløpet på grunn av påkostninger på den forsikrede gjenstand, f.eks på grunn av påbygg på huset. Tilleggspremien kan også skyldes fareøkning som betinger høyere premie, f.eks kjørelengde i motorvognforsikring. Det er utvalgets forutsetning at reglene i utkastets § 5-2 jf § 5-1 får tilsvarende anvendelse ved forsinket betaling av tilleggspremien. Dersom tilleggspremien ikke betales ved forfall, må selskapet for å bli kvitt det tilleggsansvaret som tilleggspremien gjelder, følge framgangsmåten i § 5-2 første ledd.

Forsinket betaling av tilleggspremien får ikke virkning for den forsikringsdekningen det er betalt for, men bare for det tilleggsansvaret tilleggspremien gjelder. Dersom tilleggspremien har sammenheng med at forsikringsgjenstanden har økt i verdi, vil det inntre underforsikring med mindre det dreier seg om en forsikring "på første risiko". Dersom kravet på tilleggspremie har sammenheng med fareøkning, vil det bero på en tolking av forsikringsvilkårene hva selskapets reaksjon vil bli. [vår utheving]

Foretaket viser til FinKN 2022-959. I den saken kom nemnda til at foretaket kunne avslutte en bilforsikring selv om det kun gjenstod rentekrav og purregebyr. Til dette uttalte nemnda følgende:

Nemnda forstår saken slik at sikrede betalte noen av fakturaene for sent, og at det derfor oppsto et rentekrav som ble oversendt sikrede sammen med purregebyr. Det er på det rene at rentekravet ikke ble betalt innen fristen i betalingspåminnelsen (2. purring). Dette innebærer at det fulle premiekravet ikke er betalt, og selskapet har da anledning til å si opp avtalen såfremt det varsler i henhold til fal. § 5-2. Sikrede anfører at hoveddelen av kravet var betalt, og at det derfor ikke forelå vesentlig mislighold som grunnlag for å heve avtalen. Fal. § 5-2 er ikke en hevningsbestemmelse, men en bestemmelse om oppsigelse og bortfall av avtalen etter oppsigelsesfristens opphør ved manglende premiebetaling. Bestemmelsen refererer til at "premien ikke er betalt", og etter ordlyden har det ikke noen betydning hvor stor del av det totale premiekravet som var utestående. [vår utheving]

Nemnda viser også til FinKN 2019-66, som i likhet med vår sak gjaldt oppsigelse av bilforsikring. Etter bonussvar fra tidligere forsikringsselskap sendte foretaket ut et tilleggskrav på kr 379 for forsikringsperioden. Da tilleggskravet ikke ble betalt innen utløpet av betalingsfristen, sendte foretaket et nytt krav med purregebyr, i tillegg til purregebyr fra en tidligere faktura. Kravet ble ikke betalt, og forsikringsavtalen gikk til opphør. Nemnda kom til at foretaket hadde rett til å la forsikringen gå til opphør.

Disse sakene gjaldt mislighold av krav knyttet til produktet som senere ble avsluttet, og som det delvis var betalt for. Avgjørelsene løser ikke det tilfelle at det er lagt til et nytt produkt i en eksisterende avtale, når sikrede allerede har betalt for det opprinnelige produktet. Når sikrede hadde betalt "premie" for bilforsikringen, er denne premien ikke misligholdt, og mislighold av premie knyttet til et annet forsikringsprodukt kan ikke "smitte" over på det produktet som er betalt.

Foretakets oppsigelse er etter dette ikke i samsvar med fal. § 5-1, jf. § 5-2. Nemnda har tidligere lagt til grunn at et profesjonelt forsikringsforetak må kunne forholde seg til sentrale bestemmelser i fal., og at brudd på slike bestemmelser vil kunne tilregnes foretaket som uaktsomt, jf. blant annet FinKN 2023-630 om brudd på varslingsbestemmelsen i fal. § 4-14, og FinKN 2024-252, som gjaldt fal.s regler om oppsigelse/fornyelse. Nemnda mener det samme må gjelde her. Lovens bestemmelser om premievarsel er sentrale og mye brukte bestemmelser. Foretaket er derfor ansvarlig for sikredes tap som følge av uberettiget oppsigelse, herunder trafikkforsikringsgebyret og kostnader til advokat. Det følger imidlertid av skl. § 5-1 nr. 2 at skadelidte har et medvirkningsansvar hvis han unnlater å begrense skaden til "rimelige og nødvendige" kostnader. Nemnda har ikke grunnlag for å avgjøre omfanget av ansvaret.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Klager gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Merete Anita Utgård (bransjerepresentant) og Fanny Helle (forbrukerrepresentant).